

Nemzetpolitikai összefoglaló

2015. 38. hét

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Bővül a Mikes Kelemen-program

Kutatói tevékenységgel bővül a diaszpóra magyarsága könyvtári emlékeinek, hagyatékaiknak összegyűjtését célzó Mikes Kelemen-program - jelentette be Potápi Árpád János nemzetpolitikai államtitkár. Az államtitkár elmondta: tíz kutatót küldenek a gyűjtőpontokra, Ausztráliába, Észak- és Dél-Amerikába. A feladatok között szerepel magyar szervezetek és jeles személyek körében életútinterjú készítése is. Felidézte: a nemzetpolitikai államtitkárság 2013-ban dolgozta ki a Mikes Kelemen-programot, amelyet a Magyar Diaszpóra Tanács a 2013. évi ülésén el is fogadott. Cél, hogy a nyugati diaszpórában felhalmozódott tárgyi, szellemi emlékeket összegyűjtsék és hazaszállítsák, ugyanis a korábbi könyvtárak, templomok ma már sokszor nem magyar közösségek kezelésében vannak - közölte Potápi Árpád János. A Mikes Kelemen-program keretében tavalyi gyűjtőpontokat hoztak létre, ahol le lehetett adni hagyatékokat, könyvtárakat. A gyűjtőpontok felállításánál minden esetben a Diaszpóra Tanács egy-egy tagszervezete és a Kőrösi Csoma Sándor-program ösztönijasa segédkezett. A 2014. szeptemberi 30-án történt zárás adatai szerint több mint 100 köbméter dokumentum érkezett az adományozóktól, ez könyvben kifejezve 100 ezer kötetnek felel meg - mondta. Az össz mennyiség 70 százalékát már hazaszállították és elhelyezték az Országos Széchényi Könyvtárban (OSZK), a dokumentumok szortírozása jelenleg is tart. A dokumentumok egy részét az OSZK saját állományába veszi, a fennmaradó könyvek pedig határon túli iskolák, könyvtárak polcaira kerülnek - jelezte az államtitkár. A kormány a Magyar Diaszpóra Tanács tavalyi ülésén megerősítette szándékát a Mikes Kelemen-program folytatására. Az e célra biztosított 500 millió forint teszi lehetővé diaszpóra-kiállítóhely és - tudásbázis létrehozását a Magyarság Házában, gyűjtőmunka folytatását a diaszpórában. Ebből a forrásból biztosítják a diaszpórában működő könyvtárak, intézmények aktívabb bevonását, veszélyeztetett gyűjteményeik elhelyezését Magyarországon, illetve egyes esetekben a dokumentumok digitalizálását.

Újabb magyar–román diplomáciai pengeváltás

Folytatódott a hétvégén a múlt hét elején kirobbant diplomáciai vita Magyarország és Románia között, miután Bogdan Aurescu román külügyminiszter újabb sértő kijelentéseket tett Magyarországgal kapcsolatban. Aurescu szombaton este a holland kollégájával, Bernd Koendersszel folytatott tárgyalásokat követően úgy fogalmazott: a migránshelyzetet annak forrásánál kell megoldani, a kerítések építése pedig „autista és elfogadhatatlan cselekedet”, amely nem egyeztethető össze az európai szellemiséggel. Aurescu hozzátette: Románia teljes mértékben felkészült az EU védelmére, és megerősítette: az ország szeretne csatlakozni a schengeni övezethez. A román külügyminiszter kijelentésére Szijjártó Péter magyar külgazdasági és külügyminiszter

vasárnap reagált, bírálva román kollégája szavait. A külgazdasági és külügyminiszter úgy reagált: „több szerénységet várnánk el a bűnvádi eljárás alatt álló román miniszterelnök külügyminiszterétől”. Szijjártó Péter hozzáfűzte: Bogdan Aurescunak semmi alapja sincsen arra, hogy sértegesse Magyarországot, a magyar embereket. „Mi egy több mint 1000 éves állam vagyunk, amely történelme során többször kellett, hogy megvédje nemcsak magát, hanem Európát is. Ez most is így lesz, ha tetszik a román külügyminiszternek, ha nem” – jelentette ki. Szijjártó Péter kedden jelentette be, hogy a magyar–román határon, a magyar–szerb–román hármashatártól „ésszerű távolságig” húzódó kerítés megépítésének előkészítéséről döntött a kormány. A román külügy vasárnap csak annyit reagált: nem kívánja kommentálni „a román hivatalosságok elleni elfogadhatatlan támadásokat” folytató magyar külügyminiszter „provokatív” nyilatkozatait.

Támogatják a kerítést az erdélyi magyar pártelnökök

Nem az erdélyi magyarok vagy a romániai lakosok ellen irányul az Orbán-kormány által a román–magyar határra tervezett kerítés, vélik az erdélyi magyar politikai alakulatok vezetői, akik ugyanakkor elítélik Victor Ponta kormányfő Magyarországot bíráló kijelentéseit. A politikai vezetők arra is felhívták a figyelmet, hogy a román miniszterelnök által kritizált magyar határzár egyúttal Romániát is védi a menekülthullámtól, melyre az Európai Uniónak eddig nem sikerült közös megoldást találni. Kelemen Hunor RMDSZ-elnök az Agerpres hírügynökségnek kifejtette, meggyőződése, hogy a magyar–román határra tervezett kerítés semmilyen módon nem hat majd ki az erdélyi magyarok, a román állampolgárok vagy más európai polgárok életére, szabad mozgására. A szövetségi elnök ugyanakkor arra intette a román politikusokat, hogy kerüljék a hisztériát, a kérdés érzelmi alapon való megközelítését. Rámutatott: meg kell érteni, hogy a budapesti intézkedés nem Románia vagy a román állampolgárok ellen irányul, sőt még segítségére is lehet az országnak abban, hogy ne váljon a menekültek fő útvonalává. Emlékeztetett, hogy Európa ezen részében a kerítések rossz emlékeket idéznek, a térség lakóinak életében negatív töltettel bírnak, de Budapest lépésének van ésszerű magyarázata, és szerinte nem szabad a román–magyar viszonyt ennek a fejleménynek a tükrében megítélni. „Az adott kontextusban Budapest lépését nem szabad hisztérikusan nézni. Ez elsősorban a román kollégák felé üzenet, akik időnként hajlamosak arra, hogy túlreagáljanak dolgokat” – jelentette ki Kelemen Hunor. Az RMDSZ vezetője úgy vélte, a magyarok által épített kerítés inkább arra világít rá, hogy az Uniónak semmiféle mechanizmusa nincs megvédeni külső határait. Ezért a menekültválság kezelésére minden tagállam egyéni megoldást keres. Ezek az intézkedések azonban nem fogják tudni helyettesíteni a kollektív megoldást, mutatott rá.

Elítélte Victor Ponta miniszterelnök kijelentéseit, és támogatásáról biztosította a magyar kormányt a menekültválság kezelésére irányuló törekvéseiben a többi erdélyi magyar párt vezetője is. „Victor Ponta Romániára hozott szégyent, a saját alkalmatlanságát és

korruptió ügyeit próbálja kendőzni, amikor Magyarországot támadja” – értékelte a Krónikának Biró Zsolt, a kormányfő azon nyilatkozataira utalva, miszerint „az Európai Unió értékeinek és kultúrájának a szégyene mindaz, ami menekültügyben Magyarországon történt”. A Magyar Polgári Párt (MPP) elnöke rámutatott, Európában egyre többen ismerik fel és ismerik el menekültkérdésben a magyar kormány erőfeszítéseit. „Menekültkérdésben Magyarország egy lépéssel Európa előtt jár” – fogalmazott Biró Zsolt. Szilágyi Zsolt, az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) elnöke egyenesen Románia szégyenének nevezte, hogy az országnak olyan miniszterelnöke van, aki hetente jár a korrupcióellenes ügyészségre, akit adócsalással, okirat-hamisítással gyanúsítanak. „Romániának jogilag és morálisan is egy bukott miniszterelnöke van, akinek már a beszámíthatósága is kétségbe vonható, hiszen csupa zöltségeket nyilatkozott Magyarországról” – értékelte a Krónikának Szilágyi Zsolt. Úgy vélte, Ponta tévúton jár, amikor Magyarországot támadja ahelyett, hogy regionális stratégiában gondolkodna, hiszen szerinte a közép-kelet európai országok szolidárisak kellene legyenek, közösen kellene megoldják a térségben dúló menekültválságot. Románia többet kell tegyen, hogy felvegyék a schengeni övezetbe, fejtette ki az EMNP elnöke, aki szerint az erdélyi magyarságnak az lenne az érdeke, ha a menekülteket Románia keleti határán kellene regisztrálni és nem a román–magyar határon alakulna ki olyan helyzet, mint a magyar–szerb határon.

Külügy: semmi sem indokolja a román-magyar alapszerződés felülvizsgálatát

A román külügyminisztérium szerint semmi nem indokolja az épp 19 évvel ezelőtt Temesváron aláírt román-magyar alapszerződés felülvizsgálatát. A külügyi tárca az MTI-hez eljuttatott közleményben reagált azokra a nyilvános állásfoglalásokra, amelyek a megértésről, az együttműködésről és a jószomszédságról szóló román-magyar szerződés esetleges felülvizsgálatával kapcsolatban jelentek meg az elmúlt időszakban. Leszögezte: Románia jogállam, amely alkotmányi szinten garantálja a kisebbségekhez tartozó személyek jogait és részvételüket az egész társadalmat érintő döntések meghozatalában. Hozzátette, Románia a területén élő kisebbségek hozzájárulásával modellértékű megoldást alakított ki a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek jogainak védelmére, mely az interkulturalitás elvén alapul. A külügyi tárca szerint Románia határozott intézkedéseket tesz a kisebbségvédelmi keretegyezmény, valamint a regionális és kisebbségi nyelvek európai chartájában vállalt kötelezettségei teljesítésére. Hangsúlyozta ugyanakkor, hogy a nemzetközi jogban csak ez a két dokumentum szól jogokról és kötelezettségekről a kisebbségek tekintetében. „Romániát semmilyen nemzetközi egyezmény nem kötelezi arra, hogy etnikai alapon biztosítson területi autonómiát. (...) Azok a dokumentumok, amelyekre az alapszerződés módosításának a kezdeményezői hivatkoznak, csupán jogi kötelezettség nélküli ajánlások és értékelések, ennek megfelelően pedig nem írják elő az

államoknak a területi struktúráik újraszervezését, vagy az etnikai alapú területi autonómia biztosítását” - állapította meg a külügyi tárca. Hozzá tették: kizárólag az államok hatáskörébe tartozik, hogy miként szervezik meg területi struktúráikat, és miként biztosítják a jó kormányzást. A kért kulturális autonómia és területi autonómia nem alkutéma más államokkal, és nem rendezhető kétoldalú szerződéssel. A külügyminisztérium emlékeztetett ugyanakkor arra, hogy az alapszerződés is megszabja azt a keretet, amelyben a magyarországi román és a romániai magyar kisebbséggel kapcsolatos kérdésekről tárgyalni lehet, ez pedig a román-magyar kisebbségi vegyes bizottság. Hozzá tette: a román fél rendszeresen szorgalmazza a kisebbségekről szóló párbeszéd újraindítását, és annak a megállapodásnak a megkötését, amelyet még 2011-ben kezdeményezett. Nyomatékosította, hogy a vegyes bizottság az egyetlen intézményes forma a kisebbségekről szóló román-magyar párbeszéd folytatására.

Nincs komoly előrelépés a kis létszámú osztályok összevonása kapcsán

Nem született komoly előrelépés a kis létszámú osztályok összevonásáról szóló tárgyaláson – értesült a Pannon RTV Vicsek Annamária köztársasági parlamenti képviselőtől. Az Oktatási Minisztérium részéről jelen volt Srđan Verbić oktatási miniszter, Nyilas Mihály, tartományi oktatási titkár, az MNT részéről pedig a Végrehajtó Bizottság elnöke, Jerasz Anikó. Előrelépést jelent, hogy a közeljövőben meghatározzák, hogy melyik iskolában vannak egyéni oktatási program szerint tanuló diákok, mivel ők 2 vagy 3 gyereknek számítanak az osztálylétszám meghatározásának. Őket első körben nem tüntették fel az osztálylétszámon, pedig ha ezt megteszik, akkor például a magyarittabéi Miloš Crnjanski Általános Iskolában nem kellett volna összevonni az osztályokat. A minisztérium továbbra is kitart amellett, hogy az osztályok összevonásával nem csorbulnak a kisebbségi jogok, viszont a jelenlegi racionalizáció miatt kénytelenek szigorúan tartani magukat ahhoz a szabályzathoz, amely az intézmények pénzelésére vonatkozik. Szó volt a tanórán kívüli munkatársak számának csökkentéséről is, tehát az igazgató, igazgatóhelyettes, szakmunkatársak létszámának csökkentéséről.

Németh Zsolt: most van csak igazán szükség a beregszászi magyar főiskolára

A beregszászi magyar főiskolának a kárpátaljai magyar közösség ad értelmet, a felsőoktatási intézmény ma ennek a közösségnek a szellemi központja - jelentette ki

Németh Zsolt, az Országgyűlés külügyi bizottságának elnöke Beregszászon, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tanévnyitóján. A beregszászi református templomban tartott ünnepségen elmondott köszöntőjében Németh Zsolt hangsúlyozta: „most van csak igazán szükség a magyar főiskolára, abban a zűrzavaros politikai helyzetben, amely az utóbbi két évet jellemzi. Most nőtt meg rendkívüli mértékben a jelentősége annak, hogy működik a II. Rákóczi Ferencről elnevezett magyar intézmény”. Rámutatott, a főiskola biztos alapot teremt a magyar közösség jövője számára Kárpátalján. Németh Zsolt hozzátette: a ma egyik legfontosabb sorskérdése, hogy a magyarság össze tudja-e egyeztetni nemzetépítését a mellette újjászülető nemzettel. Úgy vélte, ebben a tekintetben a kárpátaljai magyarság élcsapat Magyarország számára, mert neki vannak valódi ismeretei Ukrajnáról. „Most, a megváltozott ukrainai helyzetben és világpolitikai környezetben csak még nagyobb jelentőséget és hangsúlyt kap a magyarság életében a fegyvertény, hogy működtetünk egy főiskolát Kárpátalján, ami az itteni megmaradást és boldogulást segíti” - mondta a politikus, kijelentve, hogy belegondolni is rossz lenne a kárpátaljai magyarság kilátásaiba, ha nem működne Beregszászon a főiskola, és nem állna mögötte a magyar kormány. Németh Zsolt hangsúlyozta, a kárpátaljai magyarság kiszolgáltatott helyzetben van, s ezt a magyar kormány nem tudja megszüntetni, csak enyhíteni. Ugyanakkor örömtelinek nevezte, hogy a kárpátaljai magyarságra az elmúlt kilencven évben nem irányult olyan figyelem, mint ma, és soha nem voltak olyan szorosak, elevenek a magyar-magyar kapcsolatok, mint jelenleg. Orosz Ildikó, a beregszászi főiskola elnöke elmondta, hogy a diszkriminatív ukrán felsőoktatási felvételi rendszer következtében az idén érettségizett 700 kárpátaljai magyar végzős közül csak 172 felelt meg a felvételi követelményeknek. A főiskolán az idei tanévet 152 elsős diák az államilag akkreditált, míg 121 a magyarországi oktatási rendszerrel közösen működtetett szakokon, 99 pedig az intézmény érettségit is adó felsőfokú szakképzési intézetében kezdi meg - mondta, megjegyezve, hogy jelenleg összesen 1093-an tanulnak a felsőoktatási intézményben. Orosz Ildikó azt is kifejtette, hogy az ukrán felvételi rendszer és az országban folyó háború miatt több tízezer ukrán diák tanul a környező országok egyetemén. A kárpátaljai magyar iskolák idei végzősei közül 112-en magyar állami ösztöndíjjal anyaországi egyetemeken tanulnak tovább, 87-en pedig a Balassi Intézet előkészítő képzésében vesznek részt - mutatott rá.

Megkezdődött a Magyar Hét rendezvénysorozat Eszéken

Múlt szombaton kezdetét vette az eszéki magyar főkonzulátus által szervezett Magyar Hét rendezvénysorozat Eszéken, melynek fő célja, hogy bemutassa az eszéki és környékbeli magyarság kulturális és gasztronómiai értékeit, valamint hogy erősítse a horvát-magyar kapcsolatokat. A Magyar Hét rendezvénysorozat az eszék-rétfalusi Népkör Magyar Kultúregyesület által szervezett 17. eszéki Magyar Nappal kezdődött szombaton. Magyar

Nap hagyományos arculatával az egyik legvonzóbb kisebbségi rendezvénye a városnak, melyet Eszék vezetősége a jövőben is támogatni fog. Felhívta a figyelmet a két nemzet több évszázados közös történelmére és arra, hogy Eszék arculatát részben magyar lakosainak is köszönheti. De Blasio Antonio eszéki magyar főkonzul beszédében hangsúlyozta, a Magyar Hét legfontosabb célja a magyar-horvát kapcsolat erősítése és bővítése.

Elnökségi ülést tartott a HMDK

A Horvátországi Magyarok Demokratikus Közössége szombaton, szeptember 12-én tartotta soros elnökségi ülését. A tanácskozáson több fontos kérdésben is döntöttek, valamint a HMDK parlamenti képviselőjelöltjeiről is határoztak: a közelgő választásokon a Jankovics Róbert – Balázs Piri Zoltán „páros” indul a szervezet színeiben. A HMDK elnöksége azon a véleményen van, hogy a 40 éves mérnök eddigi munkája során megszerezte a parlamenti képviselő felelős tisztségének betöltéséhez szükséges tudást és tapasztalatot, és hogy megválasztása esetén méltóan fogja képviselni a magyar közösséget ezen a magas és fontos poszton. Ami pedig a képviselő-helyettes személyét illeti, a 47 éves Balázs-Piri Zoltánra esett a választás, aki immár a harmadik ciklusban tölti be Zágráb város Magyar Kisebbségi Önkormányzatának elnöki tisztségét.

